

VILKÅR - HELÅRS REISEFORSIKRING

FORSIKRINGSVILKÅR ERA2-4. GJELDER FRA DESEMBER 2017.

INNHold

Oversikt over reiseforsikringen	1	7 Ansvar	12
1 Generelt	2	8 Rettshjelp	14
2 Avbestilling	3	9 Evakuering	14
3 Forsinkelser	4	10 Kjæledyr - veterinærutgifter	15
4 Personlige eiendeler	5	11 Egenandel leiebil på feriereise	15
5 Reisesyke	7	12 Tilleggsforsikring for ekspedisjoner	15
6 Reiseulykke	10	13 Felles bestemmelser	15

OVERSIKT OVER REISEFORSIKRINGEN

Dette er en kort oversikt over innholdet i forsikringen. Det er mulig å velge superforsikring og ekspedisjonsforsikring i tillegg. Hva som er avtalt, fremgår av forsikringsbeviset og vilkårene.

AVBESTILLING

Forsikringen omfatter avbestillingsomkostninger du ikke får refundert fra hotell, reisearrangør eller utleier dersom du må avbestille en reise på grunn av årsaker som fremgår av vilkåret.

FORSINKELSER

Forsikringen omfatter merutgifter til transport og overnatting ved forsinket avgang og innhenting av en fastlagt reiserute. Forsikringen omfatter også nødvendige innkjøp når bagasjen din er forsinket.

PERSONLIGE EIENDELER

Forsikringen omfatter eiendeler du har med deg på reise, og som enten går tapt eller blir skadet på grunn av årsaker som fremgår av vilkåret.

REISESYKE

Forsikringen omfatter utgifter til behandling, transport og tilkallelse dersom du blir akutt syk,

skadet i en ulykke eller dør på reise. Forsikringen omfatter også merutgifter til hjemkallelse, returreise og kompensasjon for tapte feriedager.

REISEULYKKE

Forsikringen gjelder ved dødsfall, livsvarig medisinsk invaliditet og behandlingsutgifter etter en ulykkeskade som inntreffer på reise.

ANSVAR

Forsikringen omfatter det økonomiske erstatningsansvaret du kan bli holdt ansvarlig for etter en skade du har forårsaket på en annen person eller en annens eiendeler.

RETTSHJELP

Forsikringen omfatter utgifter til advokat eller annen juridisk bistand dersom du under reisen blir part i en privat rettsvist.

EVAKUERING

Forsikringen omfatter merutgifter til reise og overnatting ved evakuering til nærmeste sikre destinasjon eller til hjemsted i Norge.

KJÆLEDYR-VETERINÆRUTGIFTER

Forsikringen omfatter veterinærutgifter dersom kjæledyret ditt blir akutt syk eller skadet i en ulykke på reisen.

SUPER-VALGFRITT TILLEGG

Super gjelder for lengre reiser, har høyere forsikringssummer, uhellsdekning og refusjon av egenandel ved tyveri eller skade på leiebil. Den inneholder også vilkårsgaranti når du har flyttet forsikringen fra et annet selskap.

TILLEGGSFORSIKRING-EKSPEDISJONER

Det er mulig å kjøpe ekspedisjonsforsikring som et tillegg til reiseforsikringen. Den vil omfatte turer som utgjør stor risiko og vil sikre deg hjelp i utilgjengelige områder.

I tillegg til vilkårene gjelder

- Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner
- Generelle vilkår
- Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 (FAL) i den utstrekning den ikke er fraveket i vilkårene.
- Lov av 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet (Forsikringsvirksomhetsloven).
- Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner gjelder foran vilkårene.

1 GENERELT

1.1 Definisjoner

Forsikringssum: Det beløp som er avtalt for forsikringen og som fremkommer av forsikringsbeviset.

Forsikringstaker: Den som ifølge forsikringsbeviset har inngått forsikringsavtalen. Hvis flere er angitt i forsikringsbeviset, er det den som er angitt først som er forsikringstaker.

Forsikrede: Den person hvis liv og helse forsikringen knytter seg til.

Sikrede: Den som etter forsikringsavtalen vil ha krav på erstatning eller forsikringssum. I ansvarsforsikring er sikrede den hvis erstatningsansvar er dekket.

Nærmeste familie: Ektefelle, samboer, registrert partner, barn, barnebarn, oldebarn, foreldre, besteforeldre, oldeforeldre, søsken, svogere, svigerinner, svigerforeldre og svigerbarn.

Samboer: Den som lever sammen med forsikringstaker i et ekteskapslignende forhold og har samme bostedsadresse i Norge, registrert i Folkeregisteret.

Eneste reiseledsager: Den person som er registrert som ditt eneste reisefølge og som skal foreta hele reisen sammen med deg.

Merutgifter: Utgifter som bare påløper fordi et skadetilfelle er inntruffet.

Innsjekket bagasje: Personlige eiendeler som du mot kvittering har overlatt fly-/båt-/tog-/busselskap for transport når du selv reiser sammen med transportmiddelet.

1.2 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den eller de personene som er angitt i forsikringsbeviset. Forutsetningen for at forsikringen skal gjelde er at sikrede/forsikrede har bosted i Norge registrert i Folkeregisteret, og er medlem i norsk folketrygd.

For familieforsikringen gjelder følgende:

- Ektefelle, samboer eller registrert partner er forsikret hvis denne har samme adresse som forsikringstaker, registrert i Folkeregisteret. Ektefellen er likevel ikke omfattet av forsikringen fra det tidspunkt det er avsagt dom for eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Samboer har etter norsk lov bare rett til utbetaling av dødsfallserstatning dersom han eller hun er oppnevnt som begunstiget.
- Barn av forsikringstaker eller dennes ektefelle, samboer eller registrerte partner er medforsikret til barnet har fylt 21 år. Barnet må ha samme folkeregistrerte bostedsadresse som en av sine foreldre.

Med barn menes

- dine egne barn, også særkullsbarn
- din ektefelles, samboers eller partners særkullsbarn
- adoptivbarn. Barnet er medforsikret fra det tidspunkt du har overtatt den faktiske omsorgen for barnet
- fosterbarn. Barnet må ha samme folkeregistrerte bostedsadresse som deg

1.3 Når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på reise og er begrenset til et visst antall dager per reise. Antall avtalte reisedager fremkommer i forsikringsbeviset.

En reise starter når du forlater den bostedsadressen i Norge som forsikringen er registrert på, og til du er tilbake på samme adresse.

Forsikringen må være gyldig før reisen starter.

Utover antall avtalte reisedager er forsikringen gyldig inntil

- 2 døgn som følge av uforutsette og tvingende årsaker utenfor din kontroll
- 30 døgn når forlengelsen skyldes sykdom og du av medisinske årsaker ikke kan reise hjem som planlagt. Det forutsettes at planlagt hjemreise

er forhåndsbetalt, og innenfor de avtalte reisedagene.

1.4 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på reiser i hele verden.

Forsikringen gjelder ikke når du oppholder deg

- på bostedsadressen din
- på undervisningssted/studiested i Norge i undervisningstiden/studietiden
- på arbeidssted i Norge i arbeidstiden.

Forsikringene Ansvar, Rettshjelp og Kjæledyr gjelder kun på reiser utenfor Norden. Kjæledyr gjelder i tillegg kun innenfor EU/EØS.

Forsikringen gjelder ikke på reiser til områder som Utenriksdepartementet

- fraråder reise til eller opphold i
- fraråder reise til eller opphold i som ikke er strengt nødvendig.

Forsikringen gjelder heller ikke ekspedisjoner, det vil si turer og oppdagelsesreiser, til steder som krever omfattende planlegging, organisering og utstyr. Eksempler på ekspedisjoner er

- kryssing av Grønlandsisen
- turer i Antarktis, Arktis, Nord-Canadas villmark og Amazonas
- turer i Himalaya og andre utilgjengelige fjellområder.

Du kan kjøpe tilleggsdekning som omfatter ekspedisjoner. Se også kapittel 12.

1.5 Streik, lockout og konkurs

Forsikringen omfatter ikke tap, skade eller utgifter som direkte eller indirekte har sammenheng med streik, lockout eller annen form for arbeidskonflikt. Økonomisk tap på grunn av konkurs er heller ikke omfattet.

1.6 Tapt arbeidsfortjeneste

Forsikringen omfatter ikke tapt arbeidsfortjeneste – uansett årsak.

2 AVBESTILLING

2.1 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder for reiser og leieforhold i hele verden. Den forsikrede reise eller leieavtale må være betalt før utreisedato og må starte fra bostedsadresse i Norge.

2.2 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter det du ifølge kvittering har betalt for den avbestilte reisen før skadetilfellet inntraff (se punkt 2.4). Arrangementer er omfattet når de er en del av reisens pris.

For avbestillingsforsikringen regnes forsikringstiden fra det tidspunktet reisen eller leieforholdet er helt eller delvis betalt, fram til planlagt avreisetidspunkt. Det er en forutsetning at forsikringen er kjøpt før eller samtidig med første innbetaling for reisen eller leieforholdet.

Avbestilling etter at reisen er påbegynt er ikke omfattet (se punkt 1.3).

2.3 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke

- det du kan kreve refundert av reisearrangør, transportør eller utleier i henhold til gjeldende avbestillingsbestemmelser
- skatter og offentlige avgifter
- bonuspoeng, CashPoints og andre medlemsfordeler
- gebyrer ved refusjon av skatter og avgifter
- reiser som er overdratt til andre
- egen timeshare-andel, inkludert årlige kostnader og tapte leieinntekter
- reiser, arrangementer eller leieforhold som avlyses av arrangør eller utleier
- tjenestereiser

2.4 Hva vi erstatter

Vi erstatter avbestillingsomkostninger når du ikke kan gjennomføre reisen på grunn av

- at du eller noen i din nærmeste familie (se punkt 1.1), blir uventet, akutt og behandlingskrevende syk, alvorlig skadet i en ulykke, eller dør
- at din eneste reiseledsager eller noen i dennes nærmeste familie (se punkt 1.1), blir uventet, akutt og behandlingskrevende syk, alvorlig skadet i en ulykke eller dør
- at din eller din ektefelles / samboers / barns / eneste reiseledsagers planlagte behandling/undersøkelse/operasjon fremskyndes/utsettes og endringsmelding om dette mottas mindre enn 14 dager før planlagt avreisedato
- at du eller din ektefelle/samboer/barn/eneste reiseledsager blir innkalt som jurymedlem, meddommer eller vitne i en rettssak mindre enn 14 dager før planlagt avreisedato
- brann, innbrudd, naturskade eller vannledningsskade i din bolig/forretning/kontor som krever at du selv er til stede
- at en i ditt reisefølge (inntil 6 personer) blir uventet og behandlingskrevende akutt syk, alvorlig skadet i en ulykke eller dør. Med reisefølge menes personer som har kjøpt en reise sammen, med avreise samtidig og med samme reisemål

- at en nøkkelperson i ditt reisefølge ikke kan gjennomføre reisen på grunn at vedkommende blir uventet akutt og behandlingskrevende syk, alvorlig skadet i en ulykke eller dør mindre enn 14 dager før planlagt av reisedato. Med en nøkkelperson menes en person de øvrige reisende er avhengig av på en slik måte at reisen ikke kan gjennomføres uten denne personens deltakelse (sjåfør, båtfører, dirigent med flere)
- at det på reisemålet inntreffer en naturkatastrofe som gjør dette utilgjengelig. Det samme gjelder hvis en naturkatastrofe medfører at det er fare for liv og helse å oppholde seg på reisemålet
- at det på reisemålet inntreffer en epidemi/pandemi og WHO/FHI fraråder reiser og opphold til området
- at det på reisemålet inntreffer krig, terrorhandling eller annen krigslignende handling som gjør reisemålet utilgjengelig og når Utenriksdepartementet fraråder alle reiser til / opphold i området

Avbestillingsomkostninger erstattes for reiser med avreise fra reiserådet publiseres og i inntil 14 dager deretter.

Det er en forutsetning at forholdene som nevnt over inntreffer i forsikringstiden.

2.5 Hva vi ikke erstatter

Vi erstatter ikke avbestilling som skyldes

- forverring av sykdom eller lidelse som er kjent før reisen er betalt
- at sykehusopphold, utredning, undersøkelse, behandling eller rekonvalesens tar lengre tid enn planlagt
- innkalling til behandling, utredning eller operasjon når du sto på venteliste før reisen ble betalt
- at rekreasjonsopphold eller kuropphold fremskyndes eller utsettes
- svangerskap og frivillig abort
- svangerskapskomplikasjoner og fødsel fra og med 36. svangerskapsuke
- at reisens hensikt bortfaller
- frykt for sykdom eller smitte i andre tilfeller enn som beskrevet i punkt 2.4
- frykt for situasjonen eller tilstanden på reisemålet

Skadeoppgjørregler

- a) Sikkerhetsforskrift: Straks det er klart at reisen ikke kan gjennomføres plikter du å avbestille reise, opphold eller leieforhold der denne eller dette er kjøpt, og forholde deg til reisearrangørens avbestillingsbestemmelser gjeldende for den aktuelle reisen.

Om konsekvensen av å ikke overholde sikkerhetsforskriften (se punkt 13.2 og FAL § 4-8).

- b) Følgende må sendes inn ved krav om erstatning:
- Reisedokument/billett/leieavtale i original og kvittering for betalt reise/leieforhold.
 - Kreditnota eller annen bekreftelse fra reisearrangør som viser dato for avbestilling og avbestillingsomkostningene.
 - Legeattest som bekrefter at du oppsøkte lege før reisens påbegynnelse og at avbestillingen skyldes uventet, akutt og behandlingskrevende sykdom eller ulykkesskade inntruffet i forsikringstiden.
 - Legeattest eller annen dokumentasjon som bekrefter uventet, akutt og behandlingskrevende sykdom, ulykkesskade eller dødsfall i forsikringstiden og som rammer en i din nærmeste familie, din eneste reiseledsager eller noen i dennes nærmeste familie (se punkt 1.1). Det samme gjelder dersom en i ditt reisefølge eller en nøkkelperson er årsaken til avbestillingen.
 - Skaderapport/takst rapport/politirapport som bekrefter at avbestillingen skyldes brann, innbrudd, naturskade eller vannledningsskade.
- c) Avbestillingsomkostninger kan aldri kreves erstattet med mer enn ditt reelle økonomiske tap i forbindelse med den avbestilte reisen. Reiser eller leieforhold du har betalt for andre enn deg selv, medforsikret ektefelle, samboer eller barn, er ikke å anse som ditt økonomiske tap i denne sammenheng. Dersom du har kjøpt reisearrangørens avbestillingsbeskyttelse eller avbestillingsgaranti, erstatter vi bare reisearrangørens avbestillingsgebyr.

Er det flere som dekker avbestillingsomkostningene, overtar vi din erstatningsrett mot andre for det beløp du har fått utbetalt av oss.

3 FORSINKELSER

3.1 Forsinket reise

Forsikringen omfatter merutgifter til reise og overnatting når en forsinkelse oppstår etter at din reise er påbegynt.

3.1.1 Hva vi erstatter

Vi erstatter rimelige og nødvendige merutgifter til overnatting og innhenting av reiseruten, når

- ditt forhåndsbetalte offentlige transportmiddel ikke går til avtalt tid. Utgifter til transport er begrenset til 3 000 kroner per person

- du kommer for sent til forhåndsbetalt transport, og forsinkelsen er på minst 1,5 timer

Forsinkelsen må skyldes

- ekstremvær, trafikkuhell eller annen hendelse som fører til ekstraordinære trafikforhold
- teknisk feil eller trafikkuhell som forsinker det offentlige transportmiddelet du reiser med, eller skal reise med eller
- teknisk feil eller trafikkuhell som krever berging av det private kjøretøyet du reiser med

3.1.2 Hva vi ikke erstatter

Vi erstatter ikke

- utgifter ved flyforsinkelse, kansellering eller overbooking som omfattes av EU-direktiv 261/2004 og som flyselskapene selv har erstatningsansvaret for
- utgifter til mat og drikke

3.1.3 Dokumentasjonskrav

Følgende dokumentasjon må sendes inn ved krav om erstatning:

- Skriftlig bekreftelse på forsinkelsen og årsaken til den fra reisearrangør, trafikkelskap eller bergingsselskap.
- Dokumentasjon for merutgifter til transport og overnatting.

Med Super reise omfattes også:

3.2 Tapt hotell og arrangement ved forsinkelse

3.2.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter betalte utgifter til inntil én hotellovernatting og billetter til et arrangement som du ikke får benyttet på grunn av en forsinkelse.

Forsinkelsen må være på minst 8 timer og en direkte årsak av hendelsene som er nevnt i punkt 3.1.

Forsinkelsen beregnes ut fra arrangørens ordinære ruteplan med eventuelle endringer som ble gjort tilgjengelig for deg før reisen begynte.

Vi erstatter inntil 5 000 kroner per person.

3.2.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke

- tjenestereiser
- utgifter som kan refunderes av arrangør
- billetter som er overdratt til andre

3.2.3 Dokumentasjonskrav

Følgende dokumentasjon må sendes inn ved krav om erstatning:

- Skriftlig bekreftelse fra reisearrangør på årsaken til forsinkelsen, og at den var på minst 8 timer.
- Dokumentasjon for de utgiftene du krever refundert.

3.3 Forsinket/forbyttet bagasje

Forsikringen omfatter utgifter til innkjøp når bagasjen din er forsinket eller forbyttet.

3.3.1 Hva vi erstatter

Vi refunderer rimelige og nødvendige utgifter til kjøp av klær, toalettsaker eller leie av nødvendige reiseartikler som for eksempel barnevogn, ski, golfutstyr eller lignende i den perioden bagasjen er savnet.

Vi refunderer inntil 5 000 kroner per person, inntil 25 000 kroner per familie.

Dersom innsjekket bagasje ikke er tilgjengelig på grunn av flyforsinkelse som medfører ufrivillig transitt med overnatting, refunderes inntil 1 000 kroner per person, inntil 5 000 kroner per familie, for nødvendige innkjøp av klær og toalettsaker.

3.3.2 Hva vi ikke erstatter

Vi refunderer ikke innkjøp i løpet av hjemreisen eller etter hjemkomst.

3.3.3 Dokumentasjonskrav

Følgende dokumentasjon må sendes inn ved krav om refusjon:

- Skriftlig bekreftelse på forsinkelsen av transportør (PIR).
- Originalkvitteringer for utgiftene.

4 PERSONLIGE EIENDELER

4.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter personlige eiendeler som du har med deg for eget bruk under reise og opphold.

4.2 Hvilke tap og skader forsikringen gjelder for

- Tyveri og ran (straffeloven §§ 321 og 327). Eiendeler som er mistet eller bortkommet, og senere beholdt av en finner, regnes ikke som tyveri. Underslag og bedrageri er ikke tyveri.
- Hærverk (straffeloven § 351 – forsettlig skadeverk). Med dette menes at noen forsettlig skader eller ødelegger en forsikret gjenstand. Hærverk forårsaket av ektefelle, samboer, foreldre, søsken og barn er ikke omfattet.
- Naturskade (lov om naturskadeforsikring). Med naturskade menes skade som direkte skyldes naturulykke, det vil si skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd
- Trafikkskade
 - Kollisjon, utforkjøring eller velt med motorkjøretøy, tilhenger, campingvogn eller sykkel

- Kollisjon, kantring eller grunnstøting med båt, kano eller kajakk
- e) Brann, nedsoing, direkte lynnedslag og eksplosjon. Svi- og gnistskader regnes ikke som brann.
 - f) Vannskade i bygning. Med vannskade menes utstrømming fra bygningsrørledning eller vann som plutselig trenger inn i bygningen fra terreng eller grunn.
 - g) Skade på eller tap av innsjekket bagasje (se punkt 1.1) som er bekreftet av transportør. Skade på koffert eller annen emballasje er ikke omfattet.
 - h) Skadet eller tapt pass på grunn av årsaker nevnt i punkt 4.2 a til f. Forsikringen omfatter rimelige og nødvendige utgifter til gjenanskaffelse av passet og innhenting av den fastlagte reiseruten.

Med Super reise omfattes også:

- i) Uhell. Skade på personlige eiendeler med annen plutselig, ytre årsak enn nevnt i punkt 4.2. Unntak, begrensninger og sikkerhetsforskrifter i kapittel 4 gjelder. Egenandelen er 1 000 kroner per gjenstand, men maksimalt 4 000 kroner per skadetilfelle.

4.3 Begrensninger

Innenfor avtalt forsikringssum erstatter vi:

- Penger med inntil 5 000 kroner per person, inntil 10 000 kroner per familie, per skadetilfelle.
- Klokker, smykker, perler, edelstener og edelt metall med inntil 30 000 kroner per skadetilfelle.
- Alle andre enkeltgjenstander med tilbehør enn de som står nevnt i punkt 4.3.b, med inntil 30 000 kroner per gjenstand.

4.4 Sikkerhetsforskrifter for kapittel 4

Sikkerhetsforskrifter er aktsomhetsregler som er fastsatt for å forebygge og begrense skade og tap. Er en sikkerhetsforskrift overtrådt, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort (se punkt 13.2 og FAL § 4-8).

1. Du skal alltid holde tilsyn med dine personlige eiendeler og passe på at ingen gjenstander blir gjenglemte.
2. Personlige eiendeler du ikke bærer med deg skal oppbevares på en forsvarlig måte. Oppbevaringsstedet skal alltid lukkes og låses før det forlates. Nøkler/koder oppbevares

utilgjengelig for uvedkommende. Vinduer og andre åpninger skal være helt lukket og låst.

3. Penger, pass, klokker, smykker, perler, edelstener og edelt metall skal ikke etterlates i kjøretøy, campingvogn, båt, telt, eller i rom som andre enn du og ditt nære reisefølge har adgang til.
4. Sykkel skal være låst når den ikke er i bruk. Når sykkel forlates skal montert tilbehør som lett kan demonteres, for eksempel GPS, sykkelcomputer, wattmåler o.l. ikke etterlates på sykkelen.
5. Du skal ikke sende elektronisk eller optisk utstyr, skjøre gjenstander, bedervelige matvarer, medisiner, penger, pass, klokker, smykker, perler, edelstener og edelt metall, som innsjekket bagasje.

4.5 Hva vi ikke erstatter

4.5.1 Gjenstander vi ikke erstatter

- Motorkjøretøy, campingvogner og båter med tilbehør.
- Flyttegods og møbler.
- Verdipapirer, dokumenter, datafiler og programvare.
- Samlinger – gjenstander med samlerinteresse eller samleverdi.
- Dyr.
- Gjenstander som er anskaffet av arbeidsgiver eller er anskaffet i forbindelse med yrke, næringsvirksomhet eller annet inntektsgivende arbeid.

4.5.2 Skader og tap vi ikke erstatter:

- Skade som skyldes gjenstandens vanlige bruk.
- Kosmetiske skader som riper, rifter, skraper, flekker o.l.
- Økonomisk tap som følge av tapte eller skadede eiendeler.
- Skade på gjenstander under transport som skyldes at væske har rent ut, at gjenstander er knust eller at gjenstander har forårsaket skade på grunn av sin tilstand eller form.
- Gjenstander som er kjøpt eller mottatt som gave utenfor Norge og som ikke er deklarerert ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se Tolloven/Merverdiavgiftsloven med forskrifter.

4.6 Skadeoppgjørsregler

Bestemmelsene nedenfor gjelder istedenfor FAL § 6-1.

- a) Meldeplikt
Tyveri, innbrudd og andre tap eller skader skal straks meldes til lokalt politi, hotell eller reiseleder på stedet. Tap eller skade under

transport skal straks meldes transportøren og bekreftes med PIR-rapport.

Hvis bortkomne gjenstander kommer til rette etter at erstatning er utbetalt, plikter du straks å underrette oss. Du har da rett til å beholde gjenstandene mot å betale erstatningen tilbake innen 14 dager etter at gjenstandene er kommet til rette. I motsatt fall blir gjenstandene vår eiendom (FAL § 8-1).

Vi har rett til å be flyselskap, politi med flere om å overlevere erstattede gjenstander som kommer til rette til oss. Du skal da varsles med tilbud om å få utlevert gjenstandene mot å betale erstatningen tilbake.

b) Dokumentasjonsplikt

Du skal snarest gi oss opplysninger og dokumenter som vi trenger for å beregne vårt ansvar og utbetale erstatning, for eksempel kvitteringer og garantibevis. Du må ta vare på skadede gjenstander og på forespørsel sende dem til oss (FAL § 8-1).

c) Erstatningen

Erstatningsgrunnlaget settes til hva det vil koste å

- reparere skadet gjenstand til samme eller i det vesentlige samme stand som da skaden inntraff, beregnet etter prisen på skadedagen.
- gjenskaffe samme eller i det vesentlige samme gjenstand, beregnet etter prisen på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, fratrukket gjenverdi etter skaden. Det gjøres fradrag for verdiøkning fordi brukt gjenstand erstattes med en ny.

Frdrag gjøres for alder, bruk og nedsatt anvendelighet, og på grunnlag av gjenstandens antatte brukstid.

Antikviteter, kunstgjenstander, og andre gjenstander som er mottatt brukt, som arv, gave eller er kjøpt brukt, erstattes etter gjenanskaffelsespris for tilsvarende brukt gjenstand eller etter omsetningsverdien.

Vi kan avgjøre om skaden eller tapet skal erstattes ved kontantoppgjør, reparasjon eller gjenanskaffelse, eller at vi fremskaffer tilsvarende, eller vesentlig tilsvarende gjenstand.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det vi hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Ved reparasjon

eller gjenanskaffelse, har vi rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

Tapte eller skadede eiendeler, eller utgifter i forbindelse med dette, kan aldri kreves erstattet med mer enn ditt reelle økonomiske tap. Er det flere som dekker skaden eller tapet, overtar vi din rett til erstatning fra andre for det beløp du har fått utbetalt av oss.

Vi har rett til å kontrollere opplysningene dine ved henvendelser til forretninger eller andre, og har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

5 REISESYKE

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter dokumenterte merutgifter påløpt i forsikringstiden til nødvendig og vanlig medisinsk behandling som skyldes at du under reisen blir uventet og akutt syk, skadet i en ulykke eller dør som følge av en slik hendelse (se punkt 1.3).

Forverring av sykdom/lidelse som er kjent før avreise, er ikke å anse som uventet og akutt sykdom inntruffet på reisen.

I tillegg til medisinske behandlingsutgifter omfatter forsikringen merutgifter påløpt i forsikringstiden ved hjemtransport, hjemkallelse, returreise, innhenting av en fastlagt reiserute og kompensasjon for avbrutt reise / tapte feriedager.

Utover utgifter ved egen sykdom, ulykkesskade eller død, omfatter forsikringen merutgifter påløpt i forsikringstiden som følge av din eneste reisledsagers uventede akutte sykdom, ulykkesskade, uventede dødsfall eller hjemkallelse (se punkt 5.3 i).

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke

- utgifter som påløper etter at du er kommet tilbake til ditt hjemsted i Norge
- leteaksjoner eller redningsaksjoner
- sykehjems-, rekreasjons- eller kuropphold
- behandling eller kontroll av kjent sykdom eller lidelse når det før avreise er planlagt undersøkelse, behandling eller operasjon, eller du står på venteliste for dette
- behandling som skyldes bruk eller misbruk av alkohol, medisiner eller narkotiske stoffer
- abstinensbehandling og medisiner i denne forbindelse, som Metadon, Subutex og lignende

- sykdom eller lidelse som er kjent før avreise og når reisens hensikt er konsultasjon, undersøkelse, behandling og/eller operasjon

5.3 Hva vi erstatter

a) Medisinske utgifter

- Legehonorar og/eller utgifter til sykehusopphold
- Medisin og forbindingssaker forordnet av lege på stedet
- Nødvendige behandlingsutgifter foreskrevet av lege
- Nødvendige reiseutgifter til eller fra medisinsk behandling. Vi refunderer 2,50 kroner per km. ved bruk av privatbil

b) Tannlegeutgifter

Utgifter til tannlege erstattes

- med inntil 5 000 kroner per skadetilfelle når en ulykkeskade må behandles på reisen
- med inntil 1 000 kroner per skadetilfelle når akutt tannsykdom eller tannskade ved spising må behandles på reisen

c) Utsatt hjemreise og endret reiserute

Etter et forsikringstilfelle, som beskrevet i punkt 5.1, og forhåndsgodkjennelse fra oss, erstatter vi nødvendige og dokumenterte merutgifter til overnatting, hjemreise eller innhenting av reiseruten din, når du av medisinske årsaker og etter legens ordre må utsette fastsatt hjemreise eller ikke kan reise videre som planlagt.

Slike merutgifter erstattes i inntil 14 dager når du må forlenge ditt opphold på reisemålet på grunn av uventet, akutt og alvorlig sykdom, alvorlig ulykkeskade eller et uventet dødsfall i din nærmeste familie bosatt på reisemålet (se punkt 1.1).

d) Hjemtransport og medisinsk evakuering

Etter et forsikringstilfelle, som beskrevet i punkt 5.1, og etter forhåndsgodkjennelse fra oss, erstattes syketransport til kvalifisert behandlingssted eller hjem sted i Norge når adekvat medisinsk behandling ikke kan gis der du befinner deg.

Ved behandling utenfor Norge erstattes merutgifter til reise direkte til ditt hjemsted i Norge (se punkt 1.2) når hjemreise er medisinsk forsvarlig.

Ved dødsfall erstatter vi merutgifter ved transport av kiste eller urne til hjemsted i Norge. I stedet for hjemtransport kan vi erstatte bisettelse/begravelse på stedet med inntil 40 000 kroner per skadetilfelle.

e) Returreise

Dersom et forsikringstilfelle, som beskrevet i punkt 5.1, medfører hjemtransport eller hjemkallelse, erstatter vi nødvendige og dokumenterte reiseutgifter for en reise tilbake til reisemålet.

Returreisen må finne sted innenfor den avbrutte reisens planlagte reisetid og forsikringstid (se også punkt 5.3 j).

f) Hjemkallelse

Etter forhåndsgodkjennelse fra oss, erstatter vi nødvendige, dokumenterte og ekstraordinære reiseutgifter når du, før planlagt hjemreise, må reise til ditt hjemsted i Norge (se punkt 1.3), på grunn av

- uventet, akutt og alvorlig sykdom, alvorlig ulykkeskade eller begravelse på grunn av uventet dødsfall i din nærmeste familie (se punkt 1.1)
- brann, innbrudd, naturskade eller vannledningsskade i din bolig, forretning eller kontor i Norge og som krever at du er til stede

Vi erstatter én hjemreise per skadetilfelle.

g) Tilkallelse

Etter forhåndsgodkjennelse fra oss, erstatter vi nødvendige og dokumenterte merutgifter til reise og overnatting ved tilkallelse til skadestedet av inntil to nære familiemedlemmer på grunn av din uventede, akutte og svært alvorlige eller livstruende sykdom, ulykkeskade eller uventet dødsfall.

Tilkallelse erstattes ikke når det allerede er bestemt at du i løpet av kort tid blir hjemtransportert eller du allerede er innlagt på sykehus eller institusjon på ditt hjemsted i Norge.

Vi erstatter inntil 80 000 kroner per skadetilfelle.

h) Ledsagelse

Etter et forsikringstilfelle, som beskrevet i punkt 5.1, og etter forhåndsgodkjennelse fra oss erstatter vi nødvendige og dokumenterte merutgifter til reise og overnatting for en legeforskrivet ledsager når denne skal

- være sammen med deg på reisemålet til hjemreise / videre reise er mulig i de tilfeller hjemreise / videre reise er usatt eller endret etter ordre fra lege på stedet
- følge deg på reise til et behandlingssted eller til ditt hjemsted i Norge

i) Din eneste reiseledsager

Vi erstatter nødvendige og dokumenterte merutgifter til reise og overnatting når fastsatt hjemreise må utsettes eller den planlagte reisen videre må utsettes eller endres på grunn av at din eneste reiseledsager rammes av uventet akutt sykdom, alvorlig ulykkeskade eller dør i forsikringstiden.

Merutgifter erstattes også når din eneste reiseledsager må reise hjem på grunn av forhold som nevnt i punkt 5.3 f. Vi erstatter inntil 35 000 kroner per skadetilfelle.

Med Super reise erstatter vi inntil 60 000 kroner per skadetilfelle.

- j) Kompensasjon for avbrutt feriereise / tapte feriedager
- Innenfor forsikringstiden og planlagt reisetid, erstatter vi din avbrutte reise / dine tapte feriedager på grunn av at
- du av årsaker som er beskrevet i punkt 5.1 blir beordret til å holde sengen av behandlende lege på stedet. Antall dager regnes fra tidspunktet for første legekonsultasjon. Kompensasjon ytes kun for sengeleie i løpet av reisens første 45 dager.
 - du blir innlagt på sykehus av årsaker som beskrevet i punkt 5.1.
 - du måtte reise hjem før planlagt av årsaker som beskrevet i punkt 5.3 d og f. I stedet for dagkompensasjon, kan samme beløp erstattes for returreise i henhold til punkt 5.3 e.
 - din eneste reiseledsager rammes av et forsikringstilfelle som beskrevet i punkt 5.3 i og når dette medfører sykehusinnleggelse, legeforordnet sengeleie eller hjemreise før tiden
 - din medreisende og medforsikrede ektefelle, samboer eller barn rammes av et forsikringstilfelle som beskrevet i punkt 5.1, og dette medfører sykehusinnleggelse, legeforordnet sengeleie eller hjemreise før planlagt
 - du måtte evakuere reisemålet og reise hjem til Norge før planlagt (se kapittel 9)

Erstatning utbetales for deg og én medforsikret medreisende per skadetilfelle.

Kompensasjonen beregnes på grunnlag av den avbrutte reisens pris og utbetales som kompensasjon per dag for antall ubenyttede dager i forhold til planlagte dager. Med reisens pris forstås det du har betalt for reise og

overnatting til og med første sykedag eller avbruddsdag.

Hvis du reiser med egen bil, beregnes 2,50 kroner per km som reisens pris, regnet fra ditt hjemsted i Norge (se punkt 1.3).

Årlige kostnader for timesharebolig eller annen eiendom, skal ikke inkluderes i reisen pris. Erstatningen er personlig og kan ikke overdras eller arves.

Vi erstatter inntil 1 500 kroner per person per dag, inntil reisens pris. Maksimal kompensasjon er 50 000 kroner per person, inntil 100 000 kroner per familie.

- k) Utflukter og arrangementer
- Vi erstatter inntil 2 000 kroner per skadetilfelle for forhåndsbetalte utflukter eller arrangementer du ikke fikk benytte fordi din behandlende lege på stedet forbød deg å delta. Denne erstatningen utbetales ikke i tillegg til kompensasjonen som beskrives i punkt 5.3 j.
- l) Psykologisk førstehjelp
- Forsikringen omfatter kostnader til psykologisk førstehjelp dersom du får en akutt psykisk krise som følge av at du eller noen i ditt reisefølge blir rammet av
- en alvorlig ulykke på reisen
 - en annen plutselig og uforutsett hendelse på reisen, som for eksempel ran, overfall, voldtekt eller naturkatastrofe

Ved behov for behandling i Norge skal psykolog eller annet helsepersonell være anvist av Psykologvakten.

Vi erstatter inntil 20 000 kroner for behandling hos psykolog eller psykiater, i inntil 2 år etter at hendelsen inntraff.

5.4 Hva vi ikke erstatter

Vi erstatter ikke utgifter oppstått i sammenheng med

- utførelse av eller medvirkning til kriminell handling
- opphold og behandling ved private klinikker i Norden
- at undersøkelse, behandling og/eller operasjon forårsaker komplikasjoner eller forverring
- fortsatt opphold og behandling på reisemålet når hjemtransport er medisinsk forsvarlig
- svangerskap eller frivillig abort
- svangerskapskomplikasjoner og fødsel fra og med 36. svangerskapsuke
- svært alvorlig sykdom i sluttstadiet
- feilbehandling og/eller feilmedisinering

5.5 Skadeoppgjørregler

Ved sykdom eller ulykke på reise skal du snarest søke lege på stedet og følge dennes anvisning om behandling.

- a) Du må kontakte oss
- dersom utgiftene dine ved legebesøk eller annen medisinsk behandling forventes å overstige 10 000 kroner
 - ved alvorlig sykdom eller ulykkesskade
 - ved behov for hjemreise, hjemtransport, tilkallelse, hjemkallelse og ledsagelse

Vår alarmsentral vil gi deg veiledning og sørge for at du får riktig behandling ved kvalitetssikret behandlingssted. Vi vil også kunne stille betalingsgaranti overfor sykehus eller lege, slik at du selv slipper å legge ut for behandlingen.

For å sikre deg adekvat medisinsk behandling, forbeholder vi oss retten til å flytte deg til det behandlingsstedet som til enhver tid er best egnet, eventuelt transportere deg hjem til Norge for behandling.

- b) Dokumentasjon
- Du skal sørge for skriftlig bekreftelse fra den behandlende legen på stedet ved avbrutt eller utsatt reise, og kunne fremlegge dokumentasjon på at de utgiftene som har påløpt skyldes akutt sykdom, ulykkesskade eller uventet dødsfall inntruffet i forsikringstiden.

Europeiske har rett til å innhente opplysninger fra leger og sykehus m.fl. som er nødvendige for behandlingen av den aktuelle sak.

- c) Begrensinger i behandlingstiden
- Erstatningsansvaret for en og samme sykdom eller ulykkesskade som krever fortløpende behandling er begrenset til de første 30 dager etter det første legebesøket.

6 REISEULYKKE

6.1 Gyldighet

Forsikringen gjelder når en ulykkesskade rammer den forsikrede. Med ulykkesskade forstås fysisk skade på person forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet, et ulykkestilfelle, som inntreffer i forsikringstiden.

Psykiske skader er ikke omfattet (se punkt 6.4 a).

6.2 Hva forsikringen kan omfatte

Forsikringen gjelder ved

- dødsfall
- livsvarig medisinsk invaliditet

- behandlingsutgifter
- Vi erstatter vanlige og nødvendige behandlingsutgifter i Norge som påløper i løpet av de to første årene etter skaden til:
- lege og tannlege
 - medisiner og for bindings saker foreskrevet av lege eller tannlege
 - kiropraktor-/fysioterapibehandling foreskrevet av lege
 - nødvendige reiseutgifter fra til hjemstedet for nødvendig behandling. Vi erstatter det rimeligste transportalternativ når det tas hensyn til din medisinske tilstand

Med Super reise vil vi erstatte for behandlingsutgifter i inntil fire år etter skadedato.

Ved tannskader hos barn under 18 år refunderes også, etter forhåndsgodkjennelse av oss, utgifter til første permanente tannbehandling (bro, krone o.l.) selv om sluttbehandlingen må utsettes ut over to år på grunn av barnets alder. Oppgjør skal dog skje senest 10 år etter utgangen av det året som skaden inntraff, basert på kostnadsoverslag fra tannlege og/eller tanntekniker.

Det er en forutsetning at utgiftene ikke kan kreves dekket fra annet hold.

6.3 Begrensninger

- a) Alder
- Etter fylte 70 år er forsikringssummen ved død 100 000 kroner.
- b) Yrke og erverv
- Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade som skyldes utøvelse av yrke (se Lov om Yrkesskadeforsikring).

Personer som ikke anses som yrkesaktive:

- Barn og unge i skolepliktig alder.
- Studenter med brutto arbeidsinntekt inntil 1 G.
- Personer som avtjener militær førstegangstjeneste og repetisjonsøvelse.
- Pensjonister som har sluttet å utøve sitt yrke.
- Andre som ikke er yrkesaktive.

Yrkesutøvelse i forbindelse med bygging og vedlikehold av egen fritidsbolig som bare nyttes av forsikrede til private formål, er omfattet av forsikringen.

6.4 Hva forsikringen ikke omfatter

- a) Psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker og lignende
- Forsikringen gir ikke rett til erstatning for psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker og lignende som omfattes av

diagnosekodene fra og med F00 til og med F99, i henhold til ICD-10*, og følgene av slik lidelser.

*ICD-10 er 10. revisjon, med senere endringer, av den internasjonale statistiske klassifikasjonen av sykdommer og beslektede helseproblemer, fastsatt av Verdens Helseorganisasjon – WHO.

- b) Sykdom, smitte og andre særlige tilstander
Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade som skyldes sykdom, sykelig tilstand eller anlegg for dette, for eksempel skader som oppstår i forbindelse med epileptiske anfall, bevissthetstap, hjerneslag e.l.

Forsikringen gjelder heller ikke følgende tilstander, selv om en ulykkeshendelse er utløsende årsak:

- slagtilfelle
- hjerteinfarkt
- kreft
- smertetilstander i rygg, med mindre smertene har oppstått som følge av røntgenologisk påvisbart brudd i ryggstøyle eller ryggvirvel, og bruddet skyldes en ulykkeshendelse
- infeksjonssykdommer, med mindre infeksjonen har kommet gjennom en vevsskade som følge av en ulykkeshendelse

Stikk og bitt av insekt regnes ikke som en ulykkeshendelse.

- c) Medisinsk behandling/bruk av medikamenter
Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade forårsaket ved medisinsk undersøkelse, behandling o.l. eller ved inntak av medikamenter, med mindre du er blitt behandlet på grunn av en ulykkesskade som Europeiske svarer for.
- d) Forgiftning
Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade som skyldes forgiftning av mat, drikke eller nytelsesmidler.
- e) Arr og vansiring
Forsikringen gir ikke rett til erstatning for arr og vansiring som gir en invaliditetsgrad på mindre enn 15 %.
- f) Tannskader
Tannskader gir ikke rett til invaliditetserstatning.
- g) Deltagelse i profesjonell idrett

All sport og idrett som gir forsikrede brutto inntekt og/eller sponsormidler på mer enn 2 G per år (G = folketrygdens grunnbeløp).

- h) Deltagelse i militære operasjoner
Deltagelse i fredsbevarende styrker eller andre lands og organisasjoners militære og paramilitære styrker.
- i) Slagsmål, kriminelle handlinger og gjengjeldelsesforhold
Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade som skyldes at du deltar i slagsmål, deltar eller medvirker til kriminelle handlinger eller er offer for gjengjeldelsesforhold i forbindelse med egen deltakelse i en straffbar handling, jf. FAL § 13-6.
- j) Forsett og uaktsomhet
Har den forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet er Europeiske ikke ansvarlig. Vi er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. Vi svarer uansett ikke for selvmord eller forsøk på selvmord som skyldes sinnslidelse.
- Dersom kravstilleren kan sannsynliggjøre at selvmordet skyldes en akutt sinnsforvirring, som skyldes ytre årsak og ikke en sinnslidelse, er vi likevel ansvarlig. Om uaktsom fremkalling av et forsikringstilfelle (se punkt 13.2).
- k) Søk og redning
Forsikringen gjelder ikke utgifter ved leteaksjoner eller redningsaksjoner.
- l) Behandlingsutgifter
Forsikringen omfatter ikke følgende behandlingsutgifter:
- Utgifter ved tannskade som skyldes tygging eller biting
 - Merutgifter til undersøkelse, behandling eller opptrening i private klinikker, helseinstitusjoner eller hos privatpraktiserende leger eller behandlere uten offentlig refusjonsrett
 - Utgifter til hjelpemidler
 - Transport fra skadested (se punkt 5.3 a og d)

6.5 Skadeoppgjørregler

- a) Lege- og spesialistklæringer
Både du og selskapet har rett til å innhente lege- og spesialistklæringer som har betydning for fastsettelsen av grunnlaget for erstatningsberegningen.

Dersom vi finner det nødvendig å innhente legerklæring fra ny sakkyndig, skal dette begrunnes skriftlig.

Hvis du befinner deg utenfor Norge, kan vi kreve at du fremstiller deg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for erstatning foreligger. Vi betaler legens honorar, men ikke reiseutgifter til/fra Norge i denne forbindelse.

- b) Samvirkende årsaker
Erstatningen reduseres forholdsmessig hvis andre forhold, sammen med ulykkesskaden, har medvirket til behandlingsbehov, medisinsk invaliditet eller forsikredes dødsfall.
- c) Medisinsk invaliditet
Med medisinsk invaliditet menes den fysiske, varige funksjonsnedsettelsen som en bestemt skade erfaringsmessig forårsaker.

Invaliditetserstatning utbetales når forsikringstilfellet er inntruffet, når vi har mottatt et erstatningskrav med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne vårt endelige ansvar. Erstatningen fastsettes på grunnlag av den invaliditetsgrad ulykkesskaden representerer og forsikringssummen.

Dersom et ulykkestilfelle fører til at du får flere skader, fastsettes invaliditetsgraden ut fra en samlet vurdering, på samme måte som for yrkesskade ("reduksjonsmetoden"). Medfører ulykkestilfelle økning av en tidligere funksjonsnedsettelse, gjøres et fradrag i medisinsk invaliditet tilsvarende tidligere funksjonsnedsettelse. Når andre forhold medvirker til at den medisinske invaliditeten blir høyere enn skaden alene tilsier, ytes forholdsmessig erstatning (se punkt 6.5 b).

Den medisinske invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av invaliditetstabellene gitt av Sosialdepartementet i forskrift av 21.4.97, del II og III.

Det skal ikke tas hensyn til yrke, nedsatt evne til inntektsgivende arbeid (uføregrad), fritidsinteresser og lignende.

- d) Dødsfall
Hvis forsikrede dør som følge av en ulykkesskade som har inntruffet i forsikringstiden, utbetales dødsfallserstatning. Retten til erstatning inntreffer på det tidspunktet forsikrede dør. Medfører ulykkesskaden dødsfall innen to år etter skadedato, utbetales dødsfallerstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være

forskuddsbetalt for samme skade, kommer til fradrag. Dør for sikrede av annen årsak innen to år etter skade dato, betales verken dødsfalls- eller invaliditetserstatning.

Dør forsikrede senere enn to år etter skadedato, betales ikke dødsfallerstatning, men invaliditetserstatning etter den invaliditetsgrad skaden ville ha medført.

Ved dødsfall tilfaller erstatningen forsikringstaker.

Dersom forsikringstaker og forsikrede er samme person, tilfaller dødsfallerstatningen forsikredes ektefelle / registrerte partner, jf. FAL kapittel 15. Har ikke forsikrede slike, eller de ikke lenger er i live ved forsikredes død, tilfaller erstatningen forsikredes arvinger etter lov eller testamente i henhold til arvelovens bestemmelser. En person anses ikke som ektefelle eller registrerte partner etter avsnittet over, når det på dødsfallstidspunktet er gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig.

Dersom forsikrede på dødsfallstidspunktet ikke etterlater seg ektefelle, registrert partner eller barn under 21 år i live, er forsikringssummen 100 000 kroner.

- e) Begunstigelse
Ønsker forsikringstaker at utbetalingen ved død skal tilfalle spesielt utpekte personer, begunstigede, må dette avtales med oss. Hvis samboer er oppnevnt som begunstiget uten å være navngitt, skal slik samboer forstås som en person avdødd, på dødsfallstidspunktet, levde sammen med i et ekteskapsliknende forhold og de to har hatt felles folkeregistrert bostedsadresse de siste to årene, eller den person som har felles barn og felles bolig med forsikrede. En person regnes ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås, eller at det er åpenbart at et faktisk samlivsbrudd har funnet sted på et tidligere tidspunkt.

7 ANSVAR

Gjelder bare på reiser utenfor Norden.

7.1 Hva forsikringen omfatter
Forsikringen omfatter den skade du som privatperson blir holdt erstatningsansvarlig for etter gjeldende rett i den enkelte land. Med skade forstås personskade eller tingskade. Personskade er inntruffet når en person skades, påføres sykdom

eller dør. Tingskade er inntruffet når løssøre, herunder dyr, eller fast eiendom skades eller går tapt, eller når elektronisk lagret informasjon forvaskes eller går tapt. Økonomisk tap som følger av en dekningsmessig skade regnes som en del av skaden. Skaden må være konstatert av deg eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden.

Skaden vurderes under den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert. Alle skader som skyldes samme hendelse regnes som ett skadetilfelle og legges til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

7.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Europeiske dekker ikke ansvar du pådrar deg

- når ansvaret alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter at skaden er konstatert
- for skade på ting du leier, låner, bruker eller oppbevarer
- for ærekrenkelse, oppreisning eller bøter, jf. Lov av 13.juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning §§ 3-5 og 3-6.
- overfor ektefelle/samboer, foreldre/steforeldre/fosterforeldre/svigerforeldre, søsken, barn/stebarn/fosterbarn samt deres ektefeller/samboere. Det er familieforholdet på det tidspunkt da skaden inntreffer som legges til grunn
- overfor virksomhet som drives eller disponeres av deg, eller hvor du eller familien din har vesentlige eierinteresser
- som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri. Likevel omfattes rettslig ansvar som eier, fører eller bruker av arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri som ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t med totalvekt inntil 750 kg og som kun brukes på/i tilknytning til egen eiendom. Rullestol med motor og annet tilsvarende motorisert forflytningshjelpemiddel for bevegelseshemmede, regnes ikke som motorkjøretøy når det ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t. Motorisert innretning beregnet for barn anses ikke som motorkjøretøy når den er sperret for en maksimal hastighet på inntil 6 km/t og ikke veier over 50 kg.
- som eier, fører eller bruker av seilbåt eller motordrevet fartøy (seilbrett, kano og kajakk regnes ikke som båt i denne sammenheng)
- som eier, fører eller bruker av luftfartøy (hangglider/paraglider uten motor regnes ikke som luftfartøy i denne sammenheng)
- som eier, fører eller bruker av registrert trav eller galopphest
- for tingskade oppstått ved gravings-, piggings-, sprengnings-, pelings- og rivningsarbeid. Som

sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse

- for det objektive ansvar du har for dine barns skadeforvoldelse, jf. Lov av 13.juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 1-2
- under utøvelse av yrkes- eller ervervsvirksomhet
- som eier av fast eiendom
- for skade som er voldt ved forsettlig handling eller unnlattelse og følger av slik skade
- for forurensing av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav, med mindre årsaken er plutselig og uforutsett. Som forurensing regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling
- ved overføring av smittsom sykdom mellom mennesker, uansett på hvilken måte smitten finner sted
- for tingskade ved sopp og råte eller på grunn av langsom inntrengning av fuktighet

Sikkerhetsforskrift: Du skal sørge for å oppfylle/følge myndighetenes krav/regler om tilsyn, oppbevaring og kontroll av tanker, herunder beholdere, med brannfarlig væske og andre kjemikalier. Om følgen av å ikke overholde sikkerhetsforskriften (se punkt 13.2).

7.3 Skadeoppgjørregler

a) Dine plikter

Skade som kan føre til erstatningskrav, skal meldes oss straks. Når erstatningskrav er reist mot deg eller oss, plikter du straks å gi selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling og på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger vi finner nødvendige. Du plikter å møte ved forhandlinger eller rettergang. Hvis du uten vårt samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for oss.

b) Erstatningen

Når et erstatningskrav er omfattet av forsikringen, skal Europeiske utrede om erstatningsansvar foreligger, forhandle med kravstilleren og om nødvendig prosedere saken for domstolene. Vi betaler våre egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrider. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av oss, betales av oss.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes og dels faller utenfor forsikringen, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Er vi

villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, erstattes ikke omkostninger som senere påløper. Vi har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Vår samlede erstatningsplikt er inntil 10 000 000 kroner per skadetilfelle. Saksomkostninger dekkes i tillegg.

Med Super reise er vår samlede erstatningsplikt inntil 15 000 000 kroner per skadetilfelle.

8 RETTSHJELP

Gjelder bare på reiser utenfor Norden.

8.1 Hva vi erstatter

Utgifter til advokathjelp/juridisk bistand erstattes dersom du som privat person blir part i en rettsvist som krever juridisk bistand før reisen er avsluttet. Idømte saksomkostninger er ikke omfattet.

8.2 Hva vi ikke erstatter

Forsikringen dekker ikke utgifter ved rettsvist som

- har sammenheng med ditt yrke eller erverv, herunder oppgjør etter yrkesskadeforsikringsloven og yrkesskadeforskriften kapittel 1-7
- gjelder din faste eiendom eller kjøp/salg av eiendom eller leierett (timeshare)
- har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdningsbidrag, bodeling, oppløsning av økonomiske fellesskap etablert av samboere, oppløsning av husstandsfellesskap og skiftesaker
- alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold
- gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom du er konkurs- eller akkordskyldner
- gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri. Allikevel omfattes tvist som eier, fører eller bruker av arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri som ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t med totalvekt inntil 750 kg og som kun brukes på/i tilknytning til egen eiendom
- gjelder båt/luftfartøy. Kano, kajakk og seilbrett anses ikke som båt. Hang- og paraglider uten motor anses ikke som luftfartøy
- gjelder registrert trav- eller galopphest, eller når du er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik.
- gjelder eller har sitt utspring en straffbar handling, straffesak, ærekrenkelsessak og

erstatningskrav i slike saker, og sak om erstatningsplikt etter det enkelte lands lovgiving

- åpenbart ikke kan vinne frem
- er ekspropriasjonssak eller skjønnsak hvor du søker å få rettighet over en annen eiendom
- gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagerett er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra denne dekning
- gjelder advokatsalær eller utgifter til sak kyndige
- gjelder utgifter i personskadesaker etter bilansvarsloven, før motorvognens trafikksikringselskap har sendt skriftlig avslag om å dekke dine nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand før saksanlegg
- gjelder utgifter påløpt før tvist er oppstått
- gjelder erstatningsoppgjør under denne eller andre forsikringsavtaler du er omfattet av i Europeiske eller If Skadeforsikring

8.3 Skadeoppgjørregler

Vil du søke erstatning under rettshjelpsforsikringen, må du underrette oss snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Du velger selv en advokat som etter sakens art og ditt bosted passer for oppdraget. Du plikter å begrense utgiftene mest mulig og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn.

Vi kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen og har samme rett som deg til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres.

9 EVAKUERING

Vi erstatter nødvendige og dokumenterte merutgifter til reise og overnatting ved evakuering til nærmeste sikre destinasjon eller til hjemsted i Norge når årsaken til evakueringen er

- krig, terrorhandling, opprør eller lignende alvorlig forstyrrelse av den offentlige orden. Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder voldshandlinger eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser og som fremstår å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt. Evakueringen skal skje i henhold til Utenriksdepartementets evakueringsråd for det aktuelle området. Det forutsettes at området ble ansett som fredelig

før du reiste dit. Generelle vilkår punkt 1.2 fravikes.

- naturkatastrofe på reise utenfor Norge. Med naturkatastrofe forstås jordskjelv, vulkanutbrudd og annen katastrofe som skyldes plutselige og voldsomme naturkrefter av en helt ekstra ordinær voldsomhet, styrke og utbredelse. Evakueringen skal skje i henhold til stedlig myndighet, Utenriksdepartementets anbefaling etter avtale med oss. Generelle vilkår punkt 1.3 fravikes.
- epidemi som bryter ut på reise utenfor Norge. Med epidemi menes smittsom alvorlig sykdom som sprer seg hurtig mellom mennesker.

Evakueringen skal skje i henhold til norske myndigheters anbefaling

Vi erstatter merutgifter inntil retur til destinasjon eller hjemsted i Norge er mulig, maksimalt i 30 dager etter at hendelsen inntraff.

Kompensasjon for tapte feriedager etter evakuering til Norge erstattes etter reglene i punkt 5.3 j.

10 KJÆLEDYR-VETERINÆRUTGIFTER

10.1 Hva er forsikret

Forsikringen gjelder for kjæledyr som du eier og som er med på reise ut fra forsikringsadressen i Norge (se punkt 1.3). Det er en forutsetning at dyret er ID-merket og vaksinert i henhold til det regelverk som gjelder for EU/EØS. Forsikringen gjelder ikke for dyr som skal delta på utstillinger, i konkurranser eller som bare skal brukes i avl.

10.2 Hva vi erstatter

Vi erstatter inntil 1 000 kroner per skadetilfelle for nødvendige og dokumenterte veterinærutgifter som skyldes akutt sykdom eller ulykkesskade inntruffet på reise utenfor Norden, innen EU/EØS.

Med Super reise omfattes også:

11 EGENANDEL LEIEBIL PÅ FERIEREISE

11.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen erstatter egenandelen du som leietaker blir holdt ansvarlig for i henhold til leiekontrakten dersom

- leiebilen blir stjålet eller skadet
- nøkkelen til leiebilen blir tapt eller skadet

Hendelsen må skje i løpet av en feriereise med minst én overnatting, i leieperioden.

11.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke

- andre kjøretøy enn bil
- leiebil på tjenestereiser
- bil du har leid av privatperson

11.3 Dokumentasjonskrav

Leiekontrakten og kvittering for betalt egenandel må sendes inn ved krav om erstatning.

12 TILLEGGSFORSIKRING FOR EKSPEDISJONER

12.1 Ekspedisjon

Tilleggsforsikringen omfatter turer og oppdagelsesreiser til steder som krever omfattende planlegging, organisering og utstyr.

Eksempler på ekspedisjoner er

- kryssing av Grønlandsisen
- turer i Antarktis, Arktis, Nord-Canadas villmark og Amazonas
- turer i Himalaya og andre utilgjengelige fjellområder

13 FELLES BESTEMMELSER

13.1 Opplysningsplikt

I forbindelse med inngåelsen eller fornyelse av en forsikringsavtale kan vi be om opplysninger om forhold som kan ha betydning for vår vurdering av risikoen. Forsikringstakeren og den forsikrede skal gi riktige og fullstendige svar på våre spørsmål.

Forsikringstaker og den forsikrede skal også på eget initiativ gi opplysninger om forhold som han eller hun må forstå er av vesentlig betydning for vår vurdering av risikoen (FAL §§ 4-1, 4-3, 13-1 og 13-5). Har forsikringstakeren eller den forsikrede svikaktig forsømt opplysningsplikten, og det er inntruffet et forsikringstilfelle, er vi uten ansvar.

Har forsikringstakeren eller den forsikrede ellers forsømt sin opplysningsplikt, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort (FAL §§ 4-2, 13-2 og 13-4).

Er det oppstått tap eller skade, har du bevisbyrden for at forsikringstilfellet har inntruffet. Du har også bevisbyrden for at forsikringstilfellet har medført utgifter/merutgifter i henhold til gjeldende vilkår.

13.2 Aktsomhet

- a) Forsikringen har sikkerhetsforskrifter som skal forebygge eller begrense tap/skade, og disse skal overholdes. Er en sikkerhetsforskrift brutt kan vårt erstatningsansvar settes ned eller falle bort. Et slikt forbehold kan ikke gjøres gjeldende dersom det ikke er noe eller bare lite å legge

deg til last, eller dersom forsikringstilfellet ikke skyldes overtredelsen.

Selv om vi kan gjøre gjeldende at en sikkerhetsforskrift er overtrådt, kan vi likevel pålegges delvis ansvar. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på arten av sikkerhetsforskriften som er overtrådt, skyldgraden, skadeforløpet om du var i selvforskyldt rus og forholdene ellers (FAL §§ 4-8 og 13-9).

- b) Har du forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er vi ikke ansvarlig. Har du grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om du var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av ansvar vil få for den/de som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengig av deg og forholdene ellers. Vi kan ikke påberope reglene dersom du på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av din handling (FAL §§ 4-9, 13-8 og 13-9).
- c) Er et forsikringstilfelle inntruffet skal du snarest melde fra til oss. Vil du fremme et erstatningskrav, skal du gi oss de opplysninger og den dokumentasjon som er tilgjengelig for deg og som vi trenger for å ta stilling til kravet og utbetale erstatningen (FAL §§ 8-1 og 18-1).
- d) Er det oppstått tap/skade/utgifter, skal du gjøre det som med rimelighet kan ventes av deg for å avverge eller begrense skadens omfang og følge de pålegg selskapet gir for å begrense omfanget av sitt ansvar (FAL §§ 4-10, 13-11 og 13-12). Oppstår det skade/tap/utgifter som følge av at du forsettlig eller grovt uaktsomt har forsømt dine plikter eller latt være å følge et pålegg som du plikter å etterkomme, kan vårt ansvar settes ned eller falle bort (FAL §§ 4-10 og 13-12).
- e) Dersom din rett til erstatning bortfaller helt eller delvis som følge av dine handlinger eller unnlater, får dette samme virkning også ved tilsvarende handlinger eller unnlater gjort av din medforsikrede ektefelle, samboer eller partner (FAL § 4-11).

13.3 DOBBELTFORSIKRING/REGRESS

Dersom det er flere som er ansvarlig for ditt tap eller din skade, overtar vi din rett til erstatning for det beløp du har fått utbetalt fra oss.

Er det flere forsikringer som omfatter samme tap eller skade, kan du velge hvilket forsikringsselskap du vil bruke inntil ditt totale tap er dekket.

Erstatningen utliknes forholdsmessig mellom selskapene etter omfanget av det enkelte selskapsansvar for tapet (FAL § 6-3).

Har selskapet utbetalt erstatning for et tap eller en skade som etter forsikringsavtalen ikke er omfattet, plikter du, eller den du kan identifiseres med, å betale erstatningen tilbake.

VILKÅR - GENERELLE VILKÅR

FORSIKRINGSVILKÅR GEN2-4. GJELDER FRA NOVEMBER 2016.

Innhold:

- 1 Særlige begrensninger i selskapets erstatningsplikt
- 2 Skjønn
- 3 Renter av erstatningsbeløp
- 4 Følgene av svik
- 5 Frist for å gi melding om skade og for å foreta rettslige skritt samt foreldelse
- 6 Oppsigelse og flytting av forsikring i forsikringstiden
- 7 Varighet for forsikringsavtalen og beregning av premie
- 8 Fornyelse av forsikringen
- 9 Identifikasjon
- 10 Ulovlige interesser
- 11 Vinningsforbud
- 12 Lovvalg
- 13 Verneting
- 14 Valuta
- 15 Personopplysninger
- 16 Rettshjelp - fellesregler
- 17 Garantiordning for skadeforsikringselskaper
- 18 Trafikkforsikringsavgift til staten

Disse vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de enkelte bransjevilkår eller i forsikringsbeviset.

1 Særlige begrensninger i Selskapets erstatningsplikt

- 1.1 Selskapet svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med jordskjelv og vulkanske utbrudd.

Denne begrensning gjelder i den utstrekning det ikke uttrykkelig er presisert i bransjevilkåret at den er fraveket.

- 1.2 Selskapet svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med krig eller krigslignende handlinger, enten krig er erklært eller ikke, opprør e.l. alvorlige forstyrrelser av den offentlige orden.

For forsikringer av bygninger, maskiner, løsøre, varer og driftstap knyttet til næringsvirksomhet, offentlig virksomhet og bygninger/husleietap tilhørende borettslag/boligsameie er erstatningsplikten begrenset til EUR 50 000 000 pr hendelse, dersom den erstatningsmessige skade er forårsaket av eller står i sammenheng med en terrorhandling. For slike sikrede ting og interesser som befinner seg utenfor Norden, Estland, Latvia eller Litauen, erstattes ikke skader som er forårsaket av eller står i sammenheng med terrorhandling.

Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser - og som fremstår å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt. Med hendelse forstås alle skader som rammer Selskapets og dets morselskap med øvrige filialers forsikringstakere i Norden, Estland, Latvia eller Litauen innenfor et tidsrom av 48 timer. Overstiges den fastsatte grense pr hendelse, må sikrede tale en forholdsmessig reduksjon av erstatningsbeløpet.

Denne begrensning gjelder i den utstrekning det ikke uttrykkelig er presisert i forsikringsbeviset eller i personforsikrings eller reiseforsikrings bransjevilkår, at den er fraveket helt eller delvis.

- 1.3 Selskapet svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med atomskade - uansett årsak - fra atomsubstans (se atomenergiloven av 12. mai 1972 nr. 28, par. 1 c og h). Unntaket gjelder ikke bruk av radioisotoper som angitt i lovens par. 1 c og som er lovlig i samsvar med lov om strålevern og bruk av stråling av 12. mai 2000 nr. 36.

Denne begrensning gjelder i den utstrekning det ikke uttrykkelig er presisert i forsikringsbeviset at den er fraveket.

- 1.4 Selskapet kan ikke gi tilsagn om dekning eller betale ut erstatning

eller andre ytelser dersom dette kan medføre at Selskapet handler i strid med, eller utsetter Selskapet for forbud, restriksjoner eller sanksjoner vedtatt i De Forente Nasjoners organer. Det samme gjelder handels- eller økonomiske sanksjoner, lover eller direktiver vedtatt av EU, Storbritannia og Nord-Irland, eller USA.

Denne begrensning kan ikke fravikes ved avtale.

2 Skjønn

Er det adgang til å kreve skjønn i henhold til forsikringsvilkårene, gjelder følgende bestemmelser om fremgangsmåten:

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han eller hun velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting - ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den annen om sitt valg, plikter denne innen en uke etter at han eller hun har mottatt underretningen å gi meddelelse om hvem han eller hun velger. Før skjønnet velger de to skjønnsmenn en oppmann. Hvis noen av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet er inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans eller hennes vegne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene plikter å innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgis sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene. De to skjønnsmenn foretar verdsettelsen - besvarer spørsmålene ved avbruddstap - uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatning skal dog ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmenns ansettelse vil medføre.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnet bæres av partene med en halvdel hver. Er det Selskapet som krever skjønn ved tingskade, og den annen part er forsikringstaker i egenskap av privatperson, dekker Selskapet likevel alle omkostninger ved skjønnet hvis forsikringstakeren ikke selv ønsker å bære sin del. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

3 Renter av erstatningsbeløp

Sikrede har krav på renter overensstemmende med reglene i par. 8-4 eller par. 18-4 i lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989, nr. 69 (FAL).

4 Følgene av svik

Den som gjør seg skyldig i svik mot Selskapet, mister ethvert erstatningskrav mot Selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse, og Selskapet kan si opp enhver forsikringsavtale med sikrede, jf FAL par. 4-2, 4-3, 8-1 eller par. 13-2, 13-3 og 18-1, jf også pkt 6.1 og 9 nedenfor. Selskapet kan også si opp enhver forsikringsavtale med den som medvirker til svik, jf også pkt 6.1.4 nedenfor.

5 Frist for å gi melding om skade og for å foreta rettslige skritt samt foreldelse

5.1 Selskapet er fri for ansvar hvis

- 5.1.1 Sikrede ikke har meddelt kravet til Selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

5.1.2 Sikrede ikke har anlagt sak eller krevet nemndbehandling innen seks måneder etter at sikrede fikk skriftlig melding om at Selskapet ikke anser seg ansvarlig og det samtidig er minnet ham eller henne om fristen, dens lengde og følgen av at den oversittes, jf FAL par. 8-5, 18-5, 20-1.

5.2 Sikredes krav foreldes også etter bestemmelsene i FAL par. 8-6 eller par. 18-6.

6 Oppsigelse i forsikringstiden

6.1 Selskapet kan si opp forsikringen

6.1.1 med øyeblikkelig virkning hvis det foreligger svik i forbindelse med opplysninger om risikoen, jf FAL par. 4-3 eller par. 13-3.

6.1.2 med en ukes varsel hvis det foreligger svik ved skadeoppkjøret, jf FAL par. 8-1 eller par. 18-1.

6.1.3 med 14 dagers varsel hvis det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, jf FAL par. 4-3 eller par. 13-3.

6.1.4 med to måneders varsel, jf FAL par. 3-7 eller par. 12-4, hvis det er rimelig og

- forsikringstaker/sikrede/forsikrede har fremkalt - eller har medvirket til å fremkalle - skade forsettlig, eller
- sikrede har forsømt å overholde en sikkerhetsforskrift, eller
- skadeforløpet viser stort avvik fra det normale, eller
- det i løpet av de siste 12 måneder har vært minst 3 skader tilsammen under denne og andre avtaler med Selskapet eller
- forsikringstaker/sikrede/forsikrede har medvirket til svik mot Selskapet i hht FAL par. 4-3 eller par. 13-2 eller par. 8-1/18-1 eller
- forsikringstaker gjentatte ganger har misligholdt betalingsfristene.
- forsikringstaker/sikrede/forsikrede eller noen som kan identifiseres med disse, har fremsatt trusler mot ansatte i Selskapet.
- Forsikringstaker/sikrede/forsikringstaker har begått et straffbart forhold mot If.

6.1.5 med 2 måneders frist, jf FAL par. 3-7 eller par. 12-4 der bruken av forsikringsgjenstanden eller sikredes virksomhet endres i forsikringstiden på en måte som

- innebærer at Selskapet ikke ville ha overtatt forsikringen om det nye forholdet hadde foreligget ved forsikringstidens begynnelse, eller
- er av betydning for Selskapets mulighet til å gjenforsikre.

6.2 Sikrede kan si opp

6.2.1 livsforsikring

- når som helst i forsikringsåret. Dette punkt kan være fraveket i avtaler om kollektiv forsikring og vil i så fall fremgå av forsikringsbeviset.

6.2.2 annen personforsikring

- når som helst med 1 måneders varsel, jf FAL 12-3, 3. ledd. Dersom behovet faller bort eller ved andre særlige grunner kan forsikringen sies opp umiddelbart. Dette punkt kan være fraveket i avtaler om kollektiv forsikring og vil i så fall fremgå av forsikringsbeviset.

6.2.3 skadeforsikring

- dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner, jf FAL par. 3-6, 1. ledd.
- for flytting til et annet forsikringsselskap med 1 måneders varsel. Varselet skal inneholde opplysning om dato for flyttingen og til hvilket selskap den skal flyttes til, jf FAL par 3-6, 2. ledd, 2. punktum. For at oppsigelsen skal komme inn under reglene om flytting, skal den nye forsikringen ha minst samme eller tilnærmet samme dekningsomfang.

For kollektive forsikringsavtaler og forsikringsavtaler for virksomheter som kommer inn under FAL par 1-3 pkt a til e, kan retten til flytting fravikes. Dette vil i så fall fremgå av

forsikringsbeviset.

7 Varighet for forsikringsavtalen og beregning av premie

7.1 Forsikringen gjelder fra det tidspunkt avtale er vedtatt av partene eller fra og med en senere avtalt dato kl 00.00. Forsikringen gjelder til kl 24.00 siste dato i avtaleperioden. Tilsvarende gjelder for senere fornyelser. Det er en forutsetning at premien blir betalt innen den tid som fremgår av betalingsvarselet. Hvis det er en forutsetning at premien skal være betalt før Selskapets ansvar begynner å løpe, fremgår dette av forsikringsbeviset for den enkelte dekning.

7.2 Ved terminvis premiebetaling eller ved delvis betaling, svarer Selskapet bare for skader som inntreffer i det tidsrommet det er betalt premie for.

7.3 Dersom premien for endring eller utvidelse av forsikringen ikke betales innen betalingsfristen, vil endringen/utvidelsen bli annullert. Selskapet kan også kreve premie og dekning av omkostninger som nevnt i pkt 7.5

7.4 Opphører en løpende forsikring i avtaleperioden, har Selskapet krav på premie forholdsmessig etter den tiden forsikringen har vært i kraft, med mindre noe annet fremgår av det enkelte forsikringsvilkår.

7.5 Dersom betalingsfristen ved 2. gangs varsel - betalingspåminnelse - ikke overholdes, opphører avtalen helt eller delvis på grunn av manglende betaling. Selskapet har i slike tilfeller krav på premie for den tid det har vært i ansvar etter bestemmelsene i FAL kapittel 5. Avtalen, eller de deler av avtalen som kravet gjelder, blir annullert. Selskapet har også krav på et tillegg for følgende omkostninger: Poliseutstedelseskostnad inntil 300 kr pr avtale, panthaverinteresse inntil 300 kr pr forsikringsobjekt, dog kr 600 for fritidsbåt, samt bilansvar tilsvarende inntil to måneders premie.

7.6 Ved terminvis premiebetaling beregnes et termintillegg.

8 Fornyelse av forsikringen

Forsikring som gjelder for en tid av minst ett år, fornyes for ett år ad gangen, hvis ikke forsikringstakeren har sagt opp avtalen innen forsikringstidens utløp.

For Selskapet er oppsigelsestiden 2 måneder før utløpet av forsikringstiden. Forsikringsvilkår og premie kan endres og blir gjeldende fra fornyelsesdag.

9 Identifikasjon

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlaterer får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlaterer fra personer som nevnt i FAL par. 4-11, annet ledd.

I næringsvirksomhet gjelder dette ved handlinger eller unnlaterer gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

10 Ulovlige interesser

Forsikringen omfatter kun lovlige interesser som kan verdsettes i penger.

11 Vinningsforbud

Forsikringen skal ikke føre til vinning, men skal bare erstatte det tap som virkelig er lidt innenfor rammen av forsikringsavtalen. Forsikringssummen er intet bevis for tingens eller interessens verdi.

12 Lovvalg

Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen i den utstrekning dette ikke

er i strid med lov nr 111 av 27. november 1992 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

13 Vernetting

Twister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

14 Valuta

Premiebeløp, forsikringssummer, erstatningsbeløp m.v. som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av vilkår eller forsikringsbevis.

15 Personopplysninger

De personopplysninger If Skadeforsikring innhenter om deg er nødvendige for at selskapet skal kunne administrere forsikringen, oppfylle selskapets avtaleforpliktelser og forøvrig dine ønsker som kunde. Opplysningene vil også kunne benyttes for å vurdere og fatte beslutninger om forsikrings innhold og vilkårsutforming, samt i markedsanalyser og markedsføring av våre produkter. Personopplysningene kan for de nevnte formål også utleveres til selskap/organisasjoner If Skadeforsikring samarbeider med, såvel innenfor som utenfor EØS- og EU-området. Dersom du vil vite hvem som er våre samarbeidspartnere kan du kontakte personopplysningsansvarlig i If. Dersom If Skadeforsikring har opplysningsplikt overfor offentlig myndighet, vil opplysninger bli overlevert i henhold til myndighetenes krav. Opplysningene vil også kunne benyttes for å gi deg informasjon om selskapets/samarbeidsorganisasjonens tjenester forøvrig. Etter personopplysningsloven har du rett til å få innsyn i de opplysninger selskapet har om deg, og rett til å kreve at selskapet retter feilaktige eller ufullstendige opplysninger. Har du spørsmål om selskapets bruk av personopplysninger, kan du henvende deg til selskapet (personopplysningsansvarlig).

Det gjøres særskilt oppmerksom på at dersom du ikke ønsker direkte markedsføringshenvendelser for fremtiden kan du når som helst reservere deg mot dette ved henvendelse til If Skadeforsikring.

16 Rettshjelp - generelle bestemmelser

Når det av bransjevilkåret fremgår at rettshjelp er omfattet av forsikringsavtalen og det er henvist til dette pkt 16, gjelder disse generelle bestemmelser.

16.1 Hva forstås med "tvist"

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist. En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker. Det samme gjelder dersom det er flere parter på samme side.

16.2 Hva Selskapet dekker

Forsikringen dekker utgifter – saksomkostninger - ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf domstolloven par. 1.

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av Selskapet. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandling og bevisopptak. Idømte saksomkostninger dekkes ikke.

Saksomkostninger som dekkes av motpart, går til fradrag. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

16.3 Forsikringssum

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100 000. I de tilfeller det er tre eller flere parter på samme side og de faktiske og juridiske problemstillinger i det alt vesentlige er de samme er den samlede forsikringssummen begrenset til kr 250 000. Annen forsikringssum kan være angitt i bransjevilkåret og gjelder da foran ovennevnte forsikringssummer.

16.4 Egenandel

Egenandel kr 4 000 med tillegg av 20% av det overskytende. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side. Annen egenandel kan være angitt i bransjevilkåret og gjelder da foran ovennevnte egenandel.

16.5 Utgifter Selskapet ikke dekker

Selskapet dekker ikke utgifter ved

16.5.1 tvist dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

16.5.2 tvist som har sammenheng med eller sitt utspring i separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, økonomisk fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap samt skiftesaker.

16.5.3 tvist som har sammenheng med eller sitt utspring i sikredes yrke eller erverv herunder oppgjør etter yrkesskadeforsikringsloven.

Ved tvist om erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven dekkes likevel utgifter påløpt etter at sak er anlagt for de alminnelige domstoler.

16.5.4 tvist som alene gjelder tvangsfullbyrdelse.

16.5.5 tvist som gjelder gjeldsforhandling/gjeldsordningssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.

16.5.6 ved tvist som gjelder eller som har sitt utspring i straffbar handling, ærekrenkelsessak, førerkortbeslag eller erstatningskrav i slike saker når sikrede er part, mistenkt, siktet eller tiltalt. Likevel dekkes utgifter dersom sikrede er fornærmet/skadelidt i anledning straffbar handling.

16.5.7 tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning. Utlendings saker vil i sin helhet være unntatt fra dekningen.

16.5.8 tvist om advokatsalær eller tvist om utgifter til sakkyndige.

16.5.9 tvist som gjelder finansielle spareprodukter med investering over kroner 1 000 000 og handel med finansielle instrumenter.

16.5.10 tvist som gjelder utleiebolig som skal regnskaps lignes, når utgiften er fradragberettiget (skatteloven §6)

16.5.11 tvist som åpenbart ikke kan vinne frem.

16.6 Skadeoppgjør

16.6.1 Vil sikrede søke erstatning under rettshjelp forsikringen må Selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig og dokumentasjon må vedlegges. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling, regnes fristen for melding til Selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet.

16.6.2 Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

16.6.3 Selskapet dekker rimelige og nødvendige utgifter til advokat, registrert rettshjelper, retten, sakkyndig og vitner. Ved søksmål er selskapets ansvar begrenset til de utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende gjennomført

16.6.4 Ved krav om oppgjør har Selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

17 Garantiordning for skadeforsikring

Selskapet er medlem av garantiordningen for skadeforsikring, se lov om banksikring av 12. juni 1996 nr. 75 kap. 2a og forskrift om garantiordning

for skadeforsikring av 22. desember 2006 nr. 1617. Ordningen skal være en trygghet for sikrede dersom selskapet ikke kan betale det de plikter i henhold til inngåtte skadeforsikringsavtaler.

Garantiordningen dekker opp til 90 prosent av hvert enkelt krav. Krav etter forsikringer som gjelder bolig og tvungen ansvarsforsikring skal likevel dekkes med 100 prosent. Garantiordningen dekker ikke forsikringskrav utover 20 millioner kroner for hvert krav for hver sikret for hvert skadetilfelle.

Garantiordningen dekker blant annet ikke kredittforsikring, livsforsikringer, energiforsikringer og luftfartsforsikringer. Videre dekkes ikke sjøforsikring, unntatt når forsikringen gjelder skip som ikke er registreringspliktige i henhold til lov om sjøfarten (sjøloven) av 24. juni 1994 nr. 39 par. 11 annet ledd, eller fiskefartøyer opp til og med 50 bruttotonn som er registrert i Skipsregisteret, jfr. sjøloven par. 11 første ledd første punktum.

Garantiordningen dekker ikke næringslivsforsikringer, når forsikringen gjelder foretak som ved avtale- inngåelsen eller senere fornyelser oppfyller minst to av følgende vilkår

- har flere enn 250 ansatte
- har en omsetning på minst 100 millioner i følge siste årsoppgjør, eller
- har eiendeler ifølge siste balanse på minst 50 millioner kroner

For nærmere detaljer henvises det til ovennevnte lov og forskrift.

18 Trafikkforsikringsavgift til staten

Selskapet krever inn trafikkforsikringsavgift til staten og avgiften må betales for alle registrerte kjøretøy under 7 500 kg. Betaling av avgift er en forutsetning for forsikringsavtalen. Dersom avgift ikke betales for slikt forsikret kjøretøy, går alle forsikringer til opphør.